

גילוי עיריות

מרוב העצים אין רואים את היער. המסקנה המכרעת הכוללת מהבחירות בעיריות היא זו: שום דבר לא השתנה. השינויים היו שוליים, וקיוונו זה את זה, אך עצם הקביעה הזאת נושאת בחובה אמת מכרעת: זרדי מפלה נראה למערך.

מידעם לאסון

הבחירות לרשויות המקומיות יכלו לשמש ביטוי למחאה הנחרצת של המוני ישראל על כל אשר עולל להם הליכוד: התמוטטות המניות, שוד הקורבן 524 של המילחמה הארוכה. בכל העולם המערבי, רווקא הבחירות העירוניות משמשות לאיפעם ביטוי למחאה כזאת, והופכות מישראל-עם לאומי. תפקידו של המערך היה לחולל זאת. היה עליו להביא להתעלות הבוחרים מעל לבקיות האחרונות, שום לא יעבור תהליך. היה עליו להביא את הבוחרים להמנייה לקלפיות, כדי לבטא בשפה רועמת את החלטתם הנחושה לסלק את הליכוד.

שום דבר כזה לא קרה. קרה בימעת החיסך.

המוני הבוחרים לא הגיעו כלל לקלפיות. הבחירות האלה עוררו בהם שיעמום עמוק. שפתיהם הייתה מלאה. הקלפיות היו ריקות. מי שהגיע לקלפיות, הצביעו בהתאם לנטיית מקומיות, כאילו היו באי מקומי, כאילו לא קרה דבר במדינה. הסערות הלאומיות הגדולות, שפקדו את המדינה בימים האחרונים משע, עד לערב יום הבחירות עצמו, לא תורגמו לשפת ההצבעה. זהו כישלון מודומנטלי של צמרת המערך, מחדל נורא של מנהיגות.

אם היתה דרושה עוד תוכחה אחרונה לכישלון המנהיגות של המערך, אזוהה אחרונה למערך שהוא זקוק למהפכה פנימית — היא ניתנה ביום שלישי זה. אם לא ישנה את הנהגתו, שום לא יעבור תהליך עמוק של שיקום רעיוני ואירגוני — צפוי לו אסון בבחירות הבאות לכנסת. יתכן שהיה מטוב המערך אילו נחל מפלה מוחצת. כי אז היה נאלץ לערוך חשבונות נפש נוקב. המצב שנוצר למראית-עין — לאניצחון ולאמפלה הפעם בבחירות בעיריות כמו לפני שנתיים בבחירות לכנסת, הוא הגרוע ביותר. הוא מאפשר להנהגת המערך להשתמש מהסכת מסקנות, יוצר את האשליה שהנה ארטורטו יתכן ניצחון כפעם הבאה, ומשאיר את הכל כמו שהוא.

זהו מירשם בטוח לאסון.

חוצפה ועונש

מנצח האמיתי בבחירות אלה הוא חוק הבחירות, שהנהיג במדינה את הבחירה האישית של ראשי-העיריות. המנגנונים המיסלגתיים לא עזרו. בכל המקומות שבהם הוכיחו את עצמם ראשי-העיריות באופן אישי וזכו באהדת הקהל — הם נבחרו מחדש.

קולק בירושלים, להט בתל-אביב, גודאל בחיפה וזכו שלושתם בהצבעת-אימון מצלצלת — דבר שלא היה אפשרי בשיטה הקודמת של בחירת ראשי-הערים על-ידי המועצות. ניתן להם מנדט. המאפשר להם לנהל את העיריות. אף כי איש מהם לא זכה ברוב מוחלט במועצות. אך שלושתם התקברו לכך. המיפלגות שלא הציגו מועמדים משכנעים — ענשו. הצגת מועמדותו של רוב כדמארי, עסקן אפור ללא תרומת ציבורית, היתה בגדר חוצפה. הציבור הגיב על חוצפה זו כפי שהגיב בפעם הקודמת, כאשר הוצגה מועמדותו של אשר כרנתן. גם זהו ביטוי למחלה-מנהיגות במערך. הוא לא היה מסוגל לגייס בתל-אביב אישיות בעלת מעמד ויוקרה, שהיתה יכולה לנסות ברצינות להתמודד עם צ'יץ.

ההצבעה בעד אייבי נתן היתה, בין השאר, מחאה על כך. **עוד מגמה מעניינת: השד הערדתי לא יצא מן הבקבוק.** החשש מפני התקוממות גדולה של המיוחיים, שהולך אימים במדינה בשנים האחרונות, לא התאמת לפי שעה. רק הכימיעט-מהפך כרמת-גן, שם העמיד המערך בראש הרשימה המקומית מועמד בעל צביון ערתי בולט, אורי עמית, היה רמו בכיוון זה. אך הרקע לכך היה מקומי, לא כלל-ארצי.

אין מלך בישראל

הליכוד היה יכול להיות מרוצה. בבחירות הראשונות שנערכו בארץ כלי מנחם בגין, כלי צעקות בגין! בגין! וכלי ישראל, התקווה הפסדיו והישגיו.

יש האומרים כי בבחירות אלה לא התבטאו הבעיות הלאומיות, ושזה התנהלו כל-כחלן במישור המקומי, אך עצם הקביעה הזאת היא הישג לליכוד. הו א היה מעוניין למנוע מישראל-עם לאומי בשעה זו. **אם הצליח בכך, הרי זה הישג גדול לליכוד, כשם שזה כישלון גדול למערך.**

הבחירות לא ישיפו על חסידי-הכוחות בתוך הליכוד. אמנם, בתוצאה חולל אלי לנדאו מהפך מרשים. לנדאו היה במשך שנים נושאר-כליו של אריאל שרון ונחשב כאיש של אריק, אף שזה הרחיק אותו ממפלגתו עוד בתקופת היותו שר-הביטחון. ניצחונו של לנדאו יכול היה להתשב, בעקיפין, כתמיכה בשרון. אך כישלונם המהדהד של שלמה תוסידיכהן בירושלים מצביע על מגמה הפוכה. תוסידיכהן ספך על אריאל שרון, והגיוח לשרון להתערב לטובתו באופן מאסיבי. כישלונם המאסיבי בבחירות יכול להתפרש, על כן, גם כאי-אמון מאסיבי בשרון. **אריק מלך ישראל! לא הוכיח את עצמו כמלך בבחירות אלה.**

ההכחעה הגדולה ביותר

השובל הדוידולי של כל מערכת-בחירות — בארץ ובעולם — הוא צרור הורעות-הניצחון של כל המיפלגות.

תמ"י, שכמעט חוסלה, יכולה לטעון כי האיש שלה, אלי ריין, שמר על מעמדו כראש עיריית אשקלון. המערך יכול לטעון כי חולל מהפך בראשון-לציון, שם ניצח האיש שלו, מאיר ניצן — כול שהליכוד יכול להתפאר במהפך של אלי לנדאו בתוצאה. המערך יכול לטעון כי התחוק במינוח הערבי, כשם שרק"ח יכולה לטעון כי התחוקה בנצרת. אפילו המפר"ל המוכה ניצחה כטכרית, באמצעות מועמד מקומי שפולרי. **לא היו הפתעות גדולות. וזוהי, כשלעצמה, ההפתעה הגדולה ביותר.**

אורי אבנרי

מעניין כמו קלפיות השום

המוזנים משולהבים, לא גילו תורים ארוכים לקלפיות, לא חשו בהסתעות גדולות ההולכות ומתבשרות. מה שהסקרים וההערכות בישרו התגשם פחות או יותר — לנדאו בהרצליה, קולק בירושלים ולהט בתל-אביב. הם בהחלט הסכימו עם האחוז הגבוה של הנמנעים מהצבעה — כי זה מעניין כמו קלפיות השום.

צוותי העולם הזה יצאו בסתם יום של שבתון, יום הבחירות לרשויות המוניציפאליות, לפקד את הנעשה ברחובות, בקלפיות ובמטות-הבחירות. הם היו בירושלים ובנצרת, בתל-אביב ובהרצליה, בראשון-לציון ובבת-ים, מידגם מייצג למדי של הרשויות העירוניות. הביטוי, האיזונו וצילמו, אך לא ראו

דושלים

הכנים העצובות של חוסיה

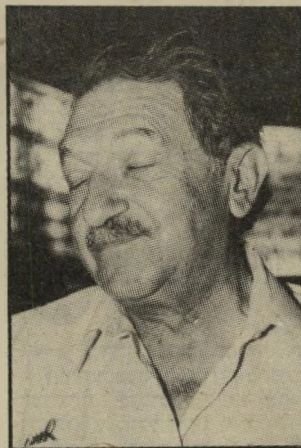
הטלפונים לא חדלו לצלצל. מידע זרם כל הזמן מן הקלפיות. דלתות החדרים נפתחו ונסגרו ללא הרף, ואנשים ממהרים נכנסו ויצאו מהם, כשהם נתקלים האחד בשני במי-סדרון הצר.

באחד החדרים בבית-האבן הירוש' למי ישב טרי קולק, ראשי-העיר היוצא והנכנס, ודיבר עם יועצים, עוורים, עיתונאים ומתנדבים שהתקבצו במטה הבחירות שלו. המצלמות לא חדלו לתקתק. בחדר הסמוך ישבו אנשי קול ישראל ליד מכשיריהם, כשהם ממתיי נים לטרי קולק שיתפנה לראיון ביניים קצר.

טרי קולק ישב ליד השולחן ודיבר. הוא נשען על ידית-הנחושת של המקל החרש שלו. הוא נראה מותש.

כשגמר להתראיין, להתיעץ, לקבל נתונים ולהצטלם, ירד למטה ומיהר אל הפגישה הבאה, הסיוור הבא, המשימה הבאה.

הוא עזב מאחוריו מקום שוקק חיים. אפילו מיגרשהחנייה שמחוץ

תוסיה בהנעה של מה אפ" של תוסיה-כהן היה שומם כמעט לחלוטין. רק פעילים אחדים מס' תובכו בו. הוא עצמו נראה עצוב.

לבניין, ברחוב ירושלמי שקט במושבה הגרמנית, היה מלא עד אפס מקום במכוניות, ומתגרב צעיר כיוון את התנועה ברחוב, שהפך לפתע סואן.

למרות זאת, לא ניכרו סימני עליצות יתר על פניו. הוא צעד בכבודות לעבר מכוניתו, כשהוא נשען על מקלו, והמשיך הלאה.

ובמקום אחר, במרכז ירושלים, שכן מטה הבחירות המרכזי של הליכוד ושל המועמד שלמה תוסידיכהן, פלקאטים גדולים הנושאים את תמונתו של תוסידיכהן כיסו את כל הלוח-הראווה הגדול של מטה הבחירות. הם בלטו מרחוק, על רקע בניין השיש הגבוה. אורחים ירושלמיים חלפו על פני

קולק במטה הבחירות שלו. נשען עדיין על מקל. בעיקבות המכות שקיבל מן החרדים. מאחוריו שלט בחירות שבו הוא נראה בריא ומאושר. ביום הבחירות עצמו היה קולק עייף ומעט לחייד.

חלון-הראווה, העיפו מבט זריז לעברו והמשיכו הלאה. בחדר הקטן ישבו כמה מזכירות, הן ניסו נושאות ליצור קשר עם הקלפיות השונות, כדי לקבל נתונים שונים על אחוזי-ההצבעה.

נתונים אלה נמסרו לצחי הנגבי, שעמד ורשם אותם על לוח גדול. החרדים הקטנים, הסמוכים לחדר מרכזי, היו ריקים כרובם. באחד מהם, על הריצפה, היו מוטלים בעדימות פלקאטים שהוכנו לבחירות, שאיש לא השתמש בהם. בצידם עמדו ארגוני קרטון גדולים, מלאים באשפת-נייר. המראה היה עצום.

בשעות הצהריים בא למקום שלמה תוסידיכהן, מועמד הליכוד לראשות עיריית ירושלים. הוא עבר בחדרים השוממים, ניסה לחייך אל מעט הפעיי לים שהיו שם. אלה החזירו לו חיוך עגום. נראה היה, שהרבה מה לעשות שם אין לו.

האווירה ברחובות ירושלים המערב בית היתה רומה במיקצת לאווירת שבת. כשכונות נראתה מעט מאוד תנועת מכוניות, ואנשים כמעט שלא נראו ברחובות. בקלפיות, כרוב המקומות, היתה פעילות מעטה, ואותם שבאו לבחור לא היו צריכים לעמוד בתור.

מכל האישים והרשימות, שהתי-מורדו לראשות העירייה ולמועצת

תל-אביב

בערב עדיין

קיוה בני-מאיר

אחרי סגירת הקלפיות חשפו נים שחיוכו במטה הבחירות של שלמה